

همیشه در خانواده

نتایج نظرسنجی جدید همشهری اعلام شد

معلم خوب؛ دغدغه نخست والدین

گزارش
سرور قاضی زاده
مدیر پژوهش

موضوع ثبت نام دانش آموزان در مدارس در ابتدای سال تحصیلی از آن دسته چالش های همیشگی برای اولیا، مدارس و آموزش و پرورش است؛ یکی از بزرگ ترین چالش ها در آموزش و پرورش فرصت های نابرابری است که در ثبت نام وجود دارد و نگرانی های خانواده درباره اینکه آیا فرزندان شان را می توانند در یک مدرسه خوب ثبت نام کنند؟ این نگرانی ناشی از شکاف بین انتظارات والدین و شرایط مدارس است. به بیان دیگر، مدارس که شرایط مورد انتظار والدین را دارند، محدودیت دارند و تقاضا برای ثبت نام در این مدارس بالا و شرایط ثبت نام معمولاً دشوار است. در کنار ثبت نام، مسائل دیگری مانند هزینه های تحصیلی و تردد دانش آموزان به مدارس، تهیه کتاب های درسی و... هم به عنوان دغدغه های والدین همواره مورد توجه بوده است. در نظرسنجی مؤسسه همشهری که با موضوع «مهم ترین دغدغه والدین در آستانه سال جدید تحصیلی» در بازه زمانی ۱۳۱ تا ۲۹ شهریور با نمونه آماری ۶۰۰ نفر از والدین ساکن تهران انجام شد، نتایج نشان می دهد که مهم ترین دغدغه ۶۳ درصد والدین «معلم خوب و مدرسه مناسب» است. همچنین ۶۵ درصد والدین فرزندان خود را به مدارس دولتی فرستاده اند.

تحصیل فرزندان، یکی از مهم ترین دغدغه های والدین

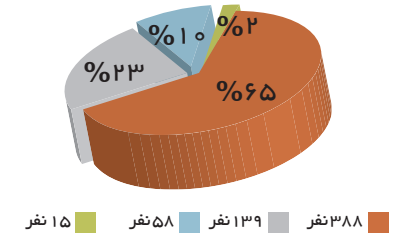
بسیاری از خانواده ها در انتخاب مدارس مناسب ملاک هایی نظیر کیفیت تدریس و میزان مهارت معلمان، شهریه مناسب، بهداشت و ایمنی و ظرفیت مناسب کلاس درس را مدنظر قرار می دهند. براساس همین موضوع و دغدغه، مرکز پژوهش همشهری، با توجه به اهمیت ثبت نام مدارس، نظرات والدین را درباره چالش های ثبت نام فرزندان و ملاک های انتخاب مدرسه مناسب جویا شده است. این نظرسنجی به روش پیمایش

و تحلیل مشکلات پیش روی خانواده ها، از دیگر سو در مورد مدارس غیردولتی با توجه به تنوع و سطوح مختلف ارائه خدمات آموزشی بررسی اولویت ها و دغدغه های خانواده های که به لحاظ استطاعت مالی این مدارس را برای تحصیل فرزند خود انتخاب می کنند، قابل تامل و حائز اهمیت است؛ به همین دلیل است که در هر منطقه تعداد محدودی از مدارس خواهان بیشتری داشته و خانواده ها اصرار دارند فرزندان شان را آنجا ثبت نام کنند؛ از این رو

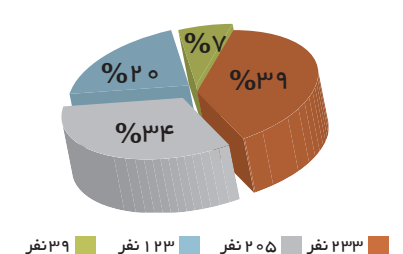
هر ساله در پایان فصل تابستان و در آستانه سال تحصیلی جدید، یکی از مهم ترین دغدغه های خانواده ها ثبت نام فرزندان در مدرسه مناسب است. گزینة نخست اغلب خانواده ها بسته به طبقه اقتصادی، مدارس دولتی است؛ در این میان جست و جوی برای انتخاب یک مدرسه دولتی با کیفیت و مطلوب با توجه به محدودیت های فضای آموزشی و تراکم دانش آموزان پرسوای است که نیازمند رصد، آسیب شناسی، نیازسنجی

نتایج نظرسنجی نشان می دهد که ۶۵ درصد والدین، فرزندان خود را به مدارس دولتی فرستاده اند؛ این در حالی است که مدارس غیرانتفاعی در رتبه بعدی است و حدود ۲۳ درصد والدین فرزندان خود را در مدارس غیرانتفاعی ثبت نام کرده اند. مدارس نمونه دولتی و هیأت امنایی نیز جمعا در مقام سوم هستند و حدود ۱۰ درصد والدین برای تحصیل، فرزندان خود را به این مدارس فرستاده اند. مدارس شاهد نیز ۲ درصد را به خود اختصاص داده است.

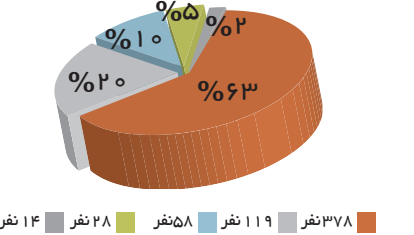
فرزندان در چه نوع مدرسه ای تحصیل می کنند؟

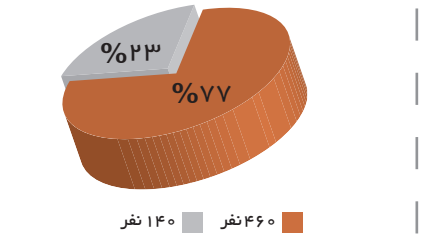
روش های رفت و آمد فرزندان به مدرسه

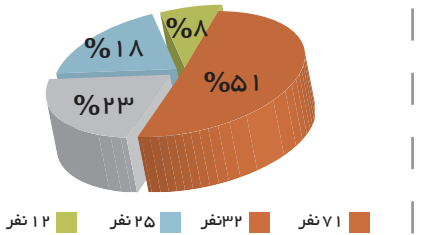
مهم ترین دغدغه والدین

امکان ثبت نام در مدرسه مناسب

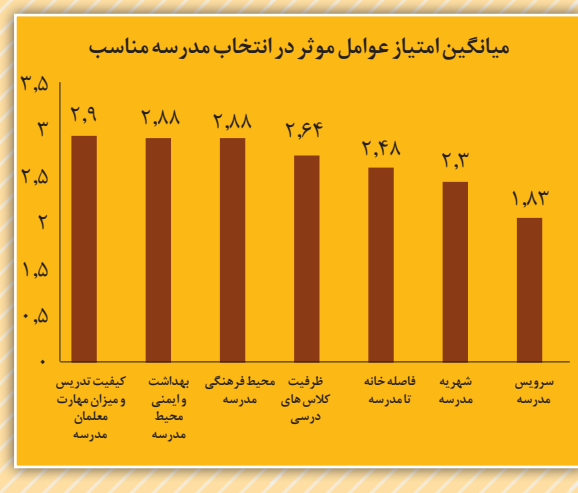
دلیل پیدا نکردن یک مدرسه مناسب

ارزیابی عوامل مؤثر در انتخاب مدرسه مناسب

فرهنگی مدرسه» از بالاترین اهمیت برخوردارند. میانگین امتیاز اهمیت هر کدام از آنها ۲،۸۸ شد. این در حالی است که به نظر می رسد، موضوع سرویس مدارس (با هزینه و کیفیت مناسب) کمترین اهمیت در میان موضوعات فوق الذکر میان والدین را دارد چرا که میانگین امتیاز

اهمیت آن، ۱،۸۳ از ۳ شد. همچنین موضوع «ظرفیت کلاس های درس» و «فاصله خانه تا مدرسه» در رتبه سوم و چهارم میانگین اهمیت های ۲،۴۸ و ۲،۴۸ قرار دارند. موضوع «شهریه به مدرسه» با میانگین ۲،۳۰ از ۳ امتیاز در رتبه پنجم اهمیت قرار دارد.

عوامل مؤثر	میانگین امتیاز (۳ تا ۱)	جمع	کم	تأخیری	زیاد
کیفیت تدریس و میزان مهارت معلمان مدرسه	۲،۹۰	۱۰۰%	۲%	۶%	۹۲%
بهداشت و ایمنی محیط مدرسه	۲،۸۸	۱۰۰%	۲%	۸%	۹۰%
محیط فرهنگی مدرسه	۲،۸۸	۱۰۰%	۲%	۹%	۸۹%
ظرفیت کلاس های درسی	۲،۴۸	۱۰۰%	۷%	۲۲%	۷۱%
فاصله خانه تا مدرسه	۲،۴۸	۱۰۰%	۱۴%	۲۴%	۶۲%
شهریه مدرسه	۲،۳	۱۰۰%	۲۰%	۳۰%	۵۰%
سرویس مدرسه (با هزینه و کیفیت مناسب)	۱،۸۳	۱۰۰%	۵۳%	۱۱%	۳۶%

بررسی رابطه بین مقطع تحصیلی و مهم ترین دغدغه والدین

به نظر می رسد که مهم ترین دغدغه در مقاطع تحصیلی مختلف از نسبت برابری برخوردار است و موضوع «مدرسه و معلم خوب» بیشترین سهم را در هر مقطع به خود اختصاص می دهد، (میان ۶۵ تا ۶۷ درصد در سه مقطع اول تحصیلی). همچنین ۵۱ درصد در مقطع متوسطه دوم به موضوع مدرسه و معلم خوب اشاره کرده اند. لازم به ذکر است که در خصوص موضوع «هزینه ثبت نام و شهریه» که در سه مقطع اول (از ابتدایی اول تا متوسطه اول) نسبت تقریباً برابری در حدود ۱۶ تا ۱۸ درصد دارند ولی در مقطع متوسطه دوم شهریه تا ۲۳ درصد افزایش می یابد.

موضوع «بهداشت و ایمنی محیط مدرسه» در انتخاب مدرسه در این مورد نیز می توان گفت تقریباً همه والدین یعنی حدود ۹۰ درصد آنان در خصوص «بهداشت و ایمنی محیط مدرسه» اهمیت زیادی را ابراز کردند. تنها برای حدود ۸ و ۲ درصد آنان این موضوع به ترتیب تأخیری و کم اهمیت بود. میانگین امتیاز اهمیت این موضوع ۲،۹۰ از ۳ امتیاز شد.

بررسی رابطه بین مقاطع تحصیلی و نوع مدرسه ثبت نام شده

بین مقطع تحصیلی و نوع مدرسه ثبت نام شده رابطه معناداری وجود دارد، به طوری که هر چه مقطع تحصیلی بالاتر می رود گرایش به ثبت نام فرزندان در مدارس غیردولتی بیشتر می شود.

از میان فرزندان پاسخگویان در مقطع ابتدایی، حدود ۶۶ درصد در مدارس دولتی و ۲۶ درصد آنان در مدارس غیرانتفاعی تحصیل می کنند، باقی آنان یعنی حدود ۸ درصد به سایر انواع مدرسه ها (شاهد، نمونه دولتی، هیأت امنایی) رفته اند. این میزان در مقطع ابتدایی اول ۱۶ درصد بوده و در مقاطع ابتدایی دوم و متوسطه اول ۱۸ درصد می شود، در مقطع متوسطه دوم هم رشد بیشتری پیدا می کند و به سطح ۲۳ درصد می رسد و دغدغه «مدرسه و معلم خوب» از بازه ۶۵ تا ۶۷ درصد سه مقطع قبلی فاصله گرفته و سهم حدود ۵۱ درصدی را به خود اختصاص می دهد، اما همچنان در صدر است.

اهمیت شهریه در انتخاب مدرسه نزدیک به نیمی از والدین، حدود ۵۰ درصد، موضوع شهریه مدرسه را در انتخاب مدرسه به میزان زیادی با اهمیت می کنند، باقی آنان یعنی ۳۰ درصد آنان تأخیری و کم اهمیت دانستند. میانگین امتیاز اهمیت این دغدغه ۲،۲۹ از ۳ امتیاز شده است.

اهمیت سرویس مدرسه (با هزینه و کیفیت مناسب) برای حدود بیش از والدین، یعنی حدود ۵۳ درصد آنان، موضوع سرویس مدرسه (با هزینه و کیفیت مناسب) کم اهمیت بود. ۱۱ درصد آنان نیز تأخیری و ۳۶ درصد زیاد به این موضوع اهمیت دادند. میانگین امتیاز اهمیت این موضوع ۱،۸۳ از ۳ امتیاز شد.

بررسی رابطه بین مقطع تحصیلی و روش های رفت و آمد به مدرسه

روش پیاده روی در مقطع ابتدایی اول تنها ۲۲ درصد است. سهم این روش در ابتدای دوم ۴۴ درصد در مقطع متوسطه اول به خود اختصاص می دهد که به نظر می رسد علت آن تغییر مدرسه در متوسطه دوم است. بیشترین سهم را استفاده از خودروی شخصی و در مرحله بعد استفاده از حمل و نقل عمومی ۱۸ درصد به خود اختصاص می دهد که به نظر می رسد علت آن تغییر مدرسه در متوسطه دوم است.

بیشترین سهم را استفاده از خودروی شخصی دارد. در روش استفاده از سرویس نسبتاً برابر ۲۰ تا ۲۰ درصدی مشاهده می شود که در مقطع متوسطه اول بیشترین سهم را دارد.

یافته های تحقیق

میزان اهمیت شاخص های مدرسه مناسب از دیدگاه والدین

۱- اهمیت «کیفیت تدریس و میزان مهارت معلمان» در انتخاب مدرسه تقریباً اکثریت والدین یعنی حدود ۹۲ درصد آنان موضوع «کیفیت تدریس و میزان مهارت معلمان مدرسه» را در انتخاب مدرسه مناسب، به میزان زیادی با اهمیت دانسته اند. تنها حدود ۶ درصد و ۲ درصد آنان به ترتیب این موضوع را تأخیری یا کم اهمیت در نظر گرفته اند. میانگین امتیاز اهمیت «کیفیت تدریس و میزان مهارت معلمان مدرسه» ۲،۹۰ از ۳ امتیاز شده است.

۲- اهمیت «بهداشت و ایمنی محیط مدرسه» در انتخاب مدرسه

در این مورد نیز می توان گفت تقریباً همه والدین یعنی حدود ۹۰ درصد آنان در خصوص «بهداشت و ایمنی محیط مدرسه» اهمیت زیادی را ابراز کردند. تنها برای حدود ۸ و ۲ درصد آنان این موضوع به ترتیب تأخیری و کم اهمیت بود. میانگین امتیاز اهمیت این موضوع ۲،۹۰ از ۳ امتیاز شد.

۳- اهمیت «محیط فرهنگی مدرسه» در انتخاب مدرسه

میزان قابل توجهی از والدین، حدود ۸۹ درصد، به موضوع «محیط فرهنگی مدرسه» اهمیت زیادی می دهند. ۹ درصد تأخیری و تنها ۲ درصد به این موضوع کم اهمیت می دهند. میانگین امتیاز اهمیت این موضوع نیز ۲،۸۸ از ۳ امتیاز شده است.

۴- اهمیت «ظرفیت کلاس های درسی» در انتخاب مدرسه

برای ۷۱ درصد از والدین موضوع «ظرفیت کلاس های درسی» از اهمیت زیادی برای انتخاب مدرسه برخوردار است. ۲۳ درصد آنان تأخیری و ۷ درصد آنان کم به این موضوع اهمیت دادند. میانگین امتیاز اهمیت این موضوع ۲،۶۵ از ۳ امتیاز شد.

۵- اهمیت «فاصله خانه تا مدرسه» در انتخاب مدرسه

حدود ۶۲ درصد از والدین به موضوع «فاصله خانه تا مدرسه» اهمیت زیادی دادند. ۲۴ درصد آنان تأخیری و ۱۴ درصد دیگر این موضوع را کم اهمیت دانستند. میانگین امتیاز اهمیت «فاصله خانه تا مدرسه» ۲،۴۷ از ۳ امتیاز شد.

۶- اهمیت شهریه در انتخاب مدرسه

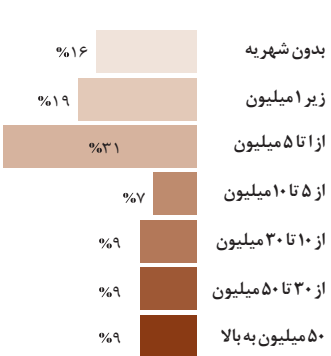
نزدیک به نیمی از والدین، حدود ۵۰ درصد، موضوع شهریه مدرسه را در انتخاب مدرسه به میزان زیادی با اهمیت می کنند و به سطح ۲۳ درصد می رسد و دغدغه «مدرسه و معلم خوب» از بازه ۶۵ تا ۶۷ درصد سه مقطع قبلی فاصله گرفته و سهم حدود ۵۱ درصدی را به خود اختصاص می دهد، اما همچنان در صدر است.

۷- اهمیت سرویس مدرسه (با هزینه و کیفیت مناسب)

برای حدود بیش از والدین، یعنی حدود ۵۳ درصد آنان، موضوع سرویس مدرسه (با هزینه و کیفیت مناسب) کم اهمیت بود. ۱۱ درصد آنان نیز تأخیری و ۳۶ درصد زیاد به این موضوع اهمیت دادند. میانگین امتیاز اهمیت این موضوع ۱،۸۳ از ۳ امتیاز شد.

والدین چقدر شهریه می پردازند؟

۳۵ درصد از والدین یا بدون شهریه و یا با شهریه ای زیر یک میلیون تومان فرزند خود را ثبت نام کرده اند. (۱۶ درصد بدون شهریه و ۱۹ درصد زیر یک میلیون). همچنین حدود ۳۱ درصد از والدین اعلام کردند که مبلغی میان یک تا ۵ میلیون تومان برای ثبت نام و شهریه پرداخته اند. ۷ درصد از والدین نیز هزینه ای از ۵ تا ۱۰ میلیون پرداخته اند. ردیف های ۱۰ تا ۳۰ میلیون، ۳۰ تا ۵۰ میلیون و ۵۰ میلیون به بالا، هر کدام ۹ درصد هزینه شهریه را به خود اختصاص دادند.

نمودار شهریه مدارس

اینفوگرافیک همشهری - امیدوش آذر